II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA SVETA (EU) 2020/2094

z dne 14. decembra 2020

o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Države članice so sprejele vrsto izrednih ukrepov, da bi omejile širjenje COVID-19, ki jo je Svetovna zdravstvena organizacija 11. marca 2020 razglasila za pandemijo.

(2) Ukrepi brez primere, sprejeti v odziv na izjemne razmere zaradi COVID-19, na katere države članice nimajo vpliva, so povzročili znatne motnje gospodarske dejavnosti, ki se odraža v strmem upadu bruto domačega proizvoda in resnem vplivu na zaposlovanje, socialne razmere, revščino in neodvisnost. Zlasti so povzročili motnje v dobavnih verigah in proizvodnji ter odsotnosti z delovnega mesta. Poleg tega je zagotavljanje številnih storitev postalo zelo težavno ali nemogoče. Hkrati se je zmanjšalo povpraševanje potrošnikov. Veliko podjetij se sooča z likvidnostnimi težavami in njihova solventnost je ogrožena, medtem ko so finančni trgi zelo nestanovitni. Zelo prizadeti so zlasti ključni sektorji, kot so potovanja in turizem. Širše gledano so ti ukrepi že povzročili ali bodo povzročili resno poslabšanje finančnega položaja številnih podjetij v Uniji.

(3) Kriza zaradi COVID-19 se je hitro razširila v Uniji in v tretjih državah. Za leto 2020 je v Uniji predvideno močno zmanjšanje rasti. Tveganja okrevanja so v različnih državah članicah zelo neenakomerna, kar povečuje razlike med nacionalnimi gospodarstvi. Različne fiskalne zmožnosti držav članic, da zagotovijo finančno podporo, kjer je to najbolj potrebno za okrevanje, in razhajanje pri ukrepih držav članic ogrožajo enotni trg ter socialno in teritorialno kohezijo.

(4) Za okrevanje gospodarstva je potreben celovit sklop ukrepov. Ta sklop ukrepov zahteva obsežne javne in zasebne naložbe, da bi Uniji omogočili začetek trajnostnega in odpornega okrevanja, ustvarili visokokakovostna delovna mesta, podpirali socialno vključenost in odpravili neposredno škodo, ki jo je povzročila kriza zaradi COVID-19, hkrati pa podprli zelene in digitalne prednostne naloge Unije.

(5) Izjemne razmere, ki jih je povzročil COVID -19, na katere države članice nimajo vpliva, zahtevajo usklajen in enoten pristop na ravni Unije. Da bi preprečili nadaljnje poslabšanje gospodarskega položaja, zaposlovanja in socialne kohezije ter spodbudili uravnoteženo okrevanje gospodarske dejavnosti, bi bilo treba vzpostaviti izjemen in usklajen program gospodarske in socialne podpore v duhu solidarnosti med državami članicami, zlasti za tiste, ki so bile najbolj prizadete.

(6) Ker je ta uredba izjemen odziv na te začasne, vendar izredne okoliščine, bi morala biti podpora v njenem okviru na voljo le za namene odzivanja na negativne gospodarske posledice krize zaradi COVID-19 ali za potrebe po takojšnjem financiranju, da bi preprečili ponoven pojav krize zaradi COVID-19.

(7) Podpora na podlagi instrumenta, ki ga določa ta uredba (v nadaljnjem besedilu: instrument) bi morala biti usmerjena zlasti v ukrepe za ponovno vzpostavitev trgov dela in socialne zaščite ter sistemov zdravstvene oskrbe, ukrepe za ponovno oživitev potenciala za trajnostno rast in zaposlovanje, da bi okrepili kohezijo med državami članicami in podprli njihov prehod na zeleno in digitalno gospodarstvo, ukrepe za podporo podjetjem, ki so jih prizadele posledice krize zaradi COVID-19, zlasti malim in srednjim podjetjem, ter podporo naložbam v dejavnosti, ki so bistvene za krepitev trajnostne rasti v Uniji, vključno z neposrednimi finančnimi naložbami v podjetja, ukrepom za raziskavo in inovacije v odziv na krizo zaradi COVID-19, za krepitev zmogljivosti na ravni Unije za izboljšanje pripravljenosti na krize, podporo pri prizadevanjih za pravičen prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo in podporo kmetijstvu v in razvoju podeželskih območji pri odzivanju na posledice krize zaradi COVID-19.

(8) Za zagotavljanje trajnostnega in odpornega okrevanja po vsej Uniji in pomoči pri izvajanju gospodarske podpore bi bilo treba uporabiti uveljavljene mehanizme porabe v okviru programov Unije v skladu z večletnim finančnim okvirom. Podpora v okviru teh programov se zagotovi v obliki nepovratne podpore, posojil in oblikovanja rezervacij za proračunska jamstva. Dodelitev finančnih sredstev bi morala odražati obseg, v katerem lahko ti programi prispevajo k ciljem instrumenta. Prispevki v navedene programe na podlagi instrumenta bi morali biti popolnoma skladni z njegovimi cilji, ki so povezani s podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19.

(9) Glede na naravo ukrepov, ki bodo financirani, bi bilo treba del zneskov, ki so na voljo na podlagi instrumenta, uporabiti za posojila državam članicam, drugi del zneskov pa bi morali predstavljati zunanje namenske prejemke za namene člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]) (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba), uporabiti pa bi ga bilo treba za nepovratno podporo, podporo preko finančnih instrumentov ali oblikovanje rezervacij za proračunska jamstva in s tem povezane odhodke Unije. V ta namen je v okviru potrebnih ukrepov na podlagi te uredbe primerno omogočiti, da se v skladu s členom 21(5) finančne uredbe vključi dodelitev, na podlagi te uredbe kot temeljnega akta, dela prihodkov, zagotovljenih na podlagi izjemnega in začasnega pooblastila iz Sklepa Sveta o sistemov virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa Sveta 2014/335/EU, Euratom ([2]) (sklep o virih lastnih sredstev).

(10) Čeprav se točka (c) člena 12(4) in člen 14(3) finančne uredbe uporabljata za odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil, ki so na razpolago v zvezi z zunanjimi namenskimi prejemki na podlagi te uredbe, se glede na roke, določene za različne vrste podpore, odobritve za prevzem obveznosti, ki izhajajo iz teh zunanjih namenskih prejemkov, ne bi smele samodejno prenesti prek ustreznih končnih datumov, z izjemo odobritev za prevzem obveznosti, potrebnih za tehnično in upravno pomoč za izvajanje ukrepov iz tega instrumenta.

(11) Odobritve za prevzem obveznosti za nepovratno podporo bi morale biti samodejno na razpolago do odobrenega zneska. Likvidnost bi bilo treba upravljati učinkovito, tako da se sredstva zberejo le, če je treba pravne obveznosti poravnati z ustreznimi odobritvami plačil.

(12) Glede na pomen uporabe zneskov v prvih letih izvajanja instrumenta je primerno, da se pregleda napredek pri izvajanju instrumenta in uporabe podpore, dodeljene v skladu s to uredbo. Komisija bi morala pripraviti poročilo do 31. oktobra 2022.

([1]) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

([2]) Sklep Sveta 2014/335/EU, Euratom z dne 26. maja 2014 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije (UL L 168, 7.6.2014, str. 105).

(13) V členu 135(2) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo ([3]) (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o izstopu) je določeno, da se spremembe Sklepa 2014/335/EU, Euratom, sprejete na datum začetka veljavnosti Sporazuma o izstopu ali po njem, ne uporabljajo za Združeno kraljestvo, kolikor vplivajo na njegove finančne obveznosti. Podpora iz te uredbe in ustrezno povečanje zgornje meje virov lastnih sredstev Unije bi vplivala na finančne obveznosti Združenega kraljestva. Člen 143(1) Sporazuma o izstopu omejuje odgovornost Združenega kraljestva za njegov delež pogojnih finančnih obveznosti Unije na tiste pogojne finančne obveznosti Unije, ki izhajajo iz finančnih poslov, ki jih je Unija sklenila pred datumom začetka veljavnosti Sporazuma o izstopu. Vsaka pogojna finančna obveznost Unije, ki izhaja iz podpore na podlagi te uredbe bi bila poznejša od datuma začetka veljavnosti Sporazuma o izstopu. Zato se ta uredba ne bi smela uporabljati za Združeno kraljestvo in v njem –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. V podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 ta uredba vzpostavi Instrument Evropske unije za okrevanje (v nadaljnjem besedilu: instrument).

2. Podpora na podlagi instrumenta financira zlasti naslednje ukrepe za odpravo negativnih gospodarskih posledic krize zaradi COVID-19 ali za potrebe po takojšnjem financiranju, da bi preprečili ponoven pojav te krize :

(a) ukrepe za ponovno vzpostavitev zaposlovanja in ustvarjanje delovnih mest;

(b) ukrepe v obliki reform in naložb, s katerimi bi oživili potencial za trajnostno rast in zaposlovanje z namenom okrepiti kohezijo med državami članicami in povečati njihovo odpornost;

(c) ukrepe za podjetja, ki so jih prizadele gospodarske posledice krize zaradi COVID-19, zlasti ukrepe, ki koristijo malim in srednjim podjetjem, ter podporo naložbam v dejavnosti, ki so bistvene za krepitev trajnostne rasti v Uniji, vključno z neposrednimi finančnimi naložbami v podjetja;

(d) ukrepe za raziskave in inovacije v odziv na krizo zaradi COVID-19;

(e) ukrepe za povečanje ravni pripravljenosti Unije na krize ter za omogočanje hitrega in učinkovitega odziva Unije v izrednih razmerah večjih razsežnosti, vključno z ukrepi kot so skladiščenje osnovnih zalog in medicinske opreme ter pridobitev potrebne infrastrukture za hitro odzivanje na krize;

(f) ukrepe, s katerimi se zagotovi, da pravični prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo ne bo ogrožen zaradi krize zaradi COVID-19;

(g) ukrepe za obravnavanje posledic krize zaradi COVID-19 na kmetijstvo in razvoj podeželja.

3. Ukrepi iz odstavka 2 se izvajajo v okviru posebnih programov Unije in v skladu z ustreznimi akti Unije, v katerih so določena pravila za navedene programe, ter ob popolnem spoštovanju ciljev instrumenta. Ti ukrepi vključujejo tehnično in upravno pomoč za njihovo izvajanje.

Člen 2

Financiranje instrumenta in dodelitev sredstev

1. Instrument se financira do zneska 750 000 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 na podlagi pooblastila iz člena 5 sklepa o virih lastnih sredstev.

Za namene izvajanja v okviru posebnih programov Unije, se znesek iz prvega pododstavka prilagodi na podlagi fiksnega deflatorja v višini 2 % na leto. Za odobritve za prevzem obveznosti se bo navedeni deflator uporabljal za letne obroke.

([3]) UL L 29, 31.1.2020, str. 7.

2. Znesek iz odstavka 1 se dodeli, kot sledi:

(a) podpora do 384 400 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 v obliki nepovratne podpore in vračljive podpore prek finančnih instrumentov, se dodeli na naslednji način:

(i) do 47 500 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za strukturne in kohezijske programe večletnega finančnega okvira 2014–2020, kot so okrepljeni do 2022, vključno s podporo za finančne instrumente;

(ii) do 312 500 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za program za financiranje okrevanja ter ekonomske in socialne odpornosti prek podpore strukturnim reformam in naložbam;

(iii) do 1 900 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za program, povezan s civilno zaščito;

(iv) do 5 000 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za programe, povezane z raziskavami in inovacijami, vključno s podporo za finančne instrumente;

(v) do 10 000 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za programe, ki podpirajo območja pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo;

(vi) do 7 500 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za razvoj podeželskih območij;

(b) do 360 000 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 kot posojila državam članicam za program za financiranje okrevanja ter ekonomske in socialne odpornosti prek podpore strukturnim reformam in naložbam;

(c) do 5 600 milijonov EUR v cenah iz leta 2018 za oblikovanje rezervacij za proračunska jamstva in z njimi povezane odhodke za programe, katerih cilj je podpora naložbenim operacijam na področju notranjih politik Unije.

Člen 3

Pravila za izvrševanje proračuna

1. Za namene člena 21(5) finančne uredbe predstavlja 384 400 milijonov EUR v cenah iz leta 2018, od zneska iz člena 2(1) te uredbe, zunanje namenske prejemke za programe Unije iz točke (a) člena 2(2) te uredbe in 5 600 milijonov EUR v cenah iz leta 2018, od navedenega zneska, predstavlja zunanje namenske prejemke za programe Unije iz točke (c) člena 2(2) te uredbe.

2. 360 000 milijonov EUR v cenah iz leta 2018, od zneska iz člena 2(1), se uporabi za posojila državam članicam na podlagi programov Unije iz točke (b) člena 2(2).

3. Odobritve za prevzem obveznosti, ki zajemajo podporo programom Unije iz točk (a) in (c) člena 2(2), se samodejno dajo na razpolago do ustreznih zneskov iz teh točk na datum začetka veljavnosti sklepa o virih lastnih sredstev, ki določa pooblastilo iz člena 2(1) te uredbe.

4. Pravne obveznosti, ki so podlaga za odhodke za podporo iz točke (a) člena 2(2) in, kadar je primerno, iz točke (c) člena 2(2), do 31. decembra 2023 prevzame Komisija ali njene izvajalske agencije. Pravne obveznosti v znesku najmanj 60 % zneska iz točke (a) člena 2(2) se sklenejo do 31. decembra 2022.

5. Odločitve o odobritvi posojil iz točke (b) člena 2(2) se sprejmejo do 31. decembra 2023.

6. Proračunska jamstva Unije do zneska, ki se v skladu z ustrezno stopnjo rezervacij, določeno v zadevnih temeljnih aktih, ujema z oblikovanjem rezervacij za proračunska jamstva iz točke (c) člena 2(2), odvisno od profilov tveganja podprtih operacij financiranja in naložbenih operacij, se odobrijo samo za podporo operacijam, ki so jih partnerji odobrili do 31. decembra 2023. V zadevnih sporazumih o proračunskem jamstvu so predvidene določbe, ki zahtevajo, da partnerji finančne operacije, ki ustrezajo vsaj 60 % zneska teh proračunskih jamstev, odobrijo do 31. decembra 2022. Kadar se oblikovanje rezervacij za proračunska jamstva uporabi za nepovratno podporo v zvezi s finančnimi in naložbenimi operacijami iz točke (c) člena 2(2), Komisija povezane pravne obveznosti prevzame do 31. decembra 2023.

7. Odstavki 4 do 6 tega člena se ne uporabljajo za tehnično in upravno pomoč iz člena 1(3).

8. Stroški zaradi tehnične in upravne pomoči za izvajanje instrumenta, kot so dejavnosti priprave, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, vključno s korporativnimi sistemi informacijske tehnologije iz te uredbe, se financirajo iz proračuna Unije.

9. Plačila, povezana s prevzetimi pravnimi obveznostmi, sprejetimi odločitvami in določbami za finančne operacije, odobrene v skladu z odstavki 4 do 6 tega člena, se izvršijo do 31. decembra 2026, z izjemo tehnične in upravne pomoči iz člena 1(3) in primerov, v katerih so plačila po letu 2026 izjemoma potrebna, čeprav je bila pravna obveznost prevzeta oziroma je bila sprejeta odločitev ali operacija odobrena pod pogoji, skladnimi z rokom iz tega odstavka, in sicer da lahko Unija izpolni svoje obveznosti do tretjih oseb, tudi tistih, ki jih ima na podlagi dokončne sodne odločbe proti Uniji.

Člen 4

Poročanje

Komisija Svetu do 31. oktobra 2022 predloži poročilo o napredku, doseženem pri izvajanju instrumenta, in o uporabi sredstev, dodeljenih v skladu s členom 2(2).

Člen 5

Uporaba

1. Ta uredba se ne uporablja za Združeno kraljestvo ali v njem.

2. Sklicevanja na države članice v tej uredbi se ne razumejo, kot da vključujejo Združeno kraljestvo.

Člen 6

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 14. decembra 2020

Za Svet
Predsednik
M. ROTH